

بسمه تعالی

ساختمان‌های گسسته

۹۹-۱۳۹۸ / ترم ۱

فصل ۳: توابع

تعریف

- اگر A و B دو مجموعه غیر تهی باشند، تابع f از A به B : رابطه‌ای است از A به B که: به ازای هر عضو a از دامنه f ، $f(a)$ فقط شامل یک عضو از B باشد.

$$\left. \begin{array}{l} (a, b_1) \in f \\ (a, b_2) \in f \end{array} \right\} b_1 = b_2$$

- دامنه: عناصری از A که در رابطه شرکت داشتند. (Dom)
- برد: مجموعه نسبیه دامنه. (Ran)

تابع همانی

$$A=B, f(a) = a \bullet$$

• همانند چه مفهومی در روابط؟

ترکیب روابط

- $\text{fog}(x) = f(g(x))$

- مثال: $f=x^2$ و $g=x+1$. fog و gof را بدست آورید.

توابع خاص

تابع f از A به B را:

- همه جا تعریف شده گوئیم اگر: $\text{Dom}(f) = A$
- پوشا: $\text{Ran}(f) = B$
- یک به یک: $f(a) = f(b) \rightarrow a=b$
- وارون پذیر: هرگاه معکوس آن (f^{-1}) نیز تابع باشد.

توابع خاص (ادامه)

• نکته:

1. f^{-1} تابع است اگر و تنها اگر f یک به یک باشد. $\leftarrow f^{-1}$ نیز یک به یک است.
2. اگر f همه جا تعریف شده باشد $\leftarrow f^{-1}$ پوشاست و بلعکس.

قضیه

- اگر A و B دو مجموعه با تعداد عناصر یکسان باشند و $f: A \rightarrow B$ همه جا تعریف شده باشد:
- F یک به یک است $\leftarrow f$ پوشاست و بلعکس.

قضیه

• فرض کنید $f: A \rightarrow B$ تابعی با دامنه و برد متناهی باشد که:

$$|\text{Dom}| = n, |\text{Ran}| = m$$

$$f \text{ یک به یک است} \iff m=n$$

$$f \text{ یک به یک نیست} \iff m < n$$

اگر دامنه را کبوترها و برد را لانه‌ها در نظر بگیریم، و تابع f هر کبوتر را به یک لانه نسبت دهد:

اصل لانه کبوتر: اگر n کبوتر را به m لانه منسوب کنیم و $m < n$ باشد، آنگاه دست کم یک لانه متعلق به دو یا بیشتر از دو کبوتر است.

مثال

• ۱۳ نفر به یک مهمانی دعوت شدند. حداقل دو نفر ماه تولد یکسان دارند.

تعمیم اصل لانه کبوتر

اگر m لانه و بیشتر از $2m$ کبوتر داشته باشیم:

- اگر n کبوتر را به m لانه منسوب کنیم، دست کم یکی از لانه‌ها شامل $\lceil n/m \rceil$ کبوتر است. $(\lceil \frac{n-1}{m} \rceil + 1)$

- مثال: از یک کلاس ۲۵ نفره، دست کم ۳ نفر ماه تولد یکسان و ۴ نفر روز تولد یکسان دارند.

معکوس لانه کبوتری

- m لانه وجود دارد. برای اینکه دست کم یکی از لانه‌ها k کبوتر داشته باشد، نیاز است تعداد کبوترها حداقل $m(k-1)+1$ باشد.
- مثال: تعدادی کفش با مدل یکسان و با سایزهای ۳۷-۴۴ داریم. لازم است چند کفش لنگه را بطور تصادفی برداریم تا حداقل یکی از کفش‌ها جفت شود.